

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great
Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

SA EXAM
PAPERS

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA LAPENG (HL)

PAMPIRI YA PELE (P1)

HLAKOLA/TLHAKUBELE 2018

MEMORANDAMO

MATSHWAO: 70

Pampiri ena e na le maqephe a 7.

KAROLO YA A**POTSO YA 1**

- 1.1 E lebile ho setjhaba sohle. ✓ (1)
- 1.2 Mmuso o ile wa etsa molao wa Taolo ya kwae. ✓ (1)
- 1.3 Ho kgina sekgahla seo ho tsutjwang ka sona. ✓ (1)
- 1.4 O hlwaile letsatsi la 31 Motsheanong e le la ho ila kwae lefatshe ka bophara. ✓✓ (2)
- 1.5 Mebuso e tshwenngwa ke ho bona bana kapa batho ba tsubang ba sa elellwe kotsi eo ba ipehang ho yona ka ketso ena ya ho tsuba. ✓✓ (2)
- 1.6 Bana bao batswadi ba bona ba tsubang le bona ba qetella ba tshwana le bona, e ba ditsubi. ✓✓ (2)
- 1.7 E. Afrika Borwa ke pulamadiboho letsholong la ho kgothaletsa setjhaba ho ila kwae hobane ke yona naha ya pele ya ho kenya tshebetsong Molao wa Taolo ya Kwae. ✓✓ (2)
- 1.8 O thusa setjhaba hore se se hahlamelwe ke mosi wa kwae kaha o ka se kudisa ho feta batho ba e tsubang. ✓✓ (2)
- 1.9 Batho ba shwa ka bongata. ✓✓ (2)
- 1.10 Nnete. Hobane ho bolelwa ha Afrika Borwa e ile ya etsa kgoeletso e tshwanang le ena ngwaholakola. ✓✓ (2)
- 1.11 Tjhe, ha ho a nepahala hobane mmuso o fa bana tjhelete eo bakeng sa ho ba thusa ditlhokong tsa bona. ✓✓ (2)
- 1.12 E, ke dumellana le yona hobane e tla fokotsa palo ya batho ba tsubang le batho ba bolawang ke kwae. ✓✓ (2)
- 1.13
- matekwane
 - dipidisi
 - sepeiti
 - phoshwana ya khokheini. ✓
- [Tshwaya e le nngwe feela]** (1)
- 1.14
- Ditshepe tse mo kwaletseng.
 - Setulo sa samente se kukunelang.
 - Lefifi ✓✓
- [Tshwaya e le nngwe feela]** (2)

- 1.15.1
- O itshwere lerameng
 - O inamisitse hlooho
 - Ka mahlong o shebahala a sa thaba.
 - Modulo wa hae ✓

[Tshwaya e le nngwe feela] (1)

1.15.2 Joo.✓ (1)

- 1.16
- Nka tlohela ho tsuba dithethefatsi.
 - Nka ikopela ho hlabollwa.✓✓ (2)

- 1.17
- Bobedi ba tsona di bua ka kotsi ya ho tsuba le ho sebedisa dithethefatsi e leng dintho tse sa lokelang mmele.
 - Ka ho thusa mmadi hore le pele a bala tema e ngotsweng a be a se a akanya mookotaba wa yona✓✓ (2)

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 30

KAROLO YA B: KGUTSUFATSO**POTSO YA 2****TEMA YA C**

Mokudi a tsebe mofuta wa Lefu la Tswekere le mo tshwereng a tle a tsebe ho itlhokomela ka tshwanelo ✓ a qale ka ho theola boima ba mmele mme o dule o itekanetse. ✓ A je dijo tse nang le setatjhe se lekanyeditsweng ✓ mmoho le dijo le bohobe bo ditlheberetsi. ✓ A je dijo tse nang le mafura a dijalo ✓ hape a je disalate tse ngata ho feta setatjhe. ✓ A be a nwe metsi a mangata le ho ja ditholwana tse pedi kapa tse tharo ka letsatsi. ✓

Palo ya mantswe (77)

QOTSO		DINTLHA	
1	Mokudi a tsebe mofuta o mo tshwereng hore a tsebe ho itlhokomela ka tshwanelo.	A	Mokudi a tsebe mofuta wa Lefu la Tswekere le mo tshwereng a tle a tsebe ho itlhokomela ka tshwanelo. ✓
2	Mokudi a theole boima ba mmele le ho boloka mmele o itekanetse hantle.	B	A theole boima ba mmele mme a o boloke o itekanetse. ✓
3	Dijo tse nang le setatjhe se sengata, tse kang bohobe ba folouru e tshweu, borotho bo bosweu, papa, setampo, ditapole le tse ding ha di a lokela ho jewa ka bongata. Mokudi a je tse lekanyeditsweng.	C	A je dijo tse nang le setatjhe se lekanyeditsweng feela. ✓
4	O lokela ho ja bohobe bo ditlheberetsi hobane bona bo kena butle mmeleng, mme bo thibela madi ho etsa dikaqa.	D	A je dijo le bohobe bo ditlheberetsi. ✓
5	Mokudi wa lefu lena a je dijo tse nang le mafura a mangata a dijalo tse kang majarine.	E	A je dijo tse nang le mafura a dijalo. ✓
6	Motho wa Lefu la Tswekere o lokela ho ja disalate tse ngata ho feta dijo tsa setatjhe.	F	A je disalate tse ngata ho feta setatjhe. ✓
7	A nwe metsi a mangata le ho ja ditholwana tse pedi kapa tse tharo ka letsatsi empa a se ke a fetisa palo eo.	G	A nwe metsi a mangata le ho ja ditholwana tse pedi kapa tse tharo. ✓

HO TSHWAYA KGUTSUFATSO:

Ho tshwauwa ha kgutsufatso ho itshetlehlile hodima ho kenyeletsa dintlha tse hlokwang ke potso.

- **Kabo ya matshwao:**

- Matshwao a 7 bakeng sa dintlha tse 7 (ntlha e le 1 bakeng sa ntlha ya sehlooho).
- Matshwao a 3 bakeng sa puo
- Matshwao kaofela: 10

- **Kabo ya matshwao a puo ha bahlahlobuwa ba sebedisitse mantswe a bona:**

- Ha dintlha tse 1–3 di nepahetse: fana ka letshwao le 1
- Ha dintlha tse 4–5 di nepahetse: fana ka matshwao a 2
- Ha dintlha tse 6–7 di nepahetse: fana ka matshwao a 3

- **Kabo ya matshwao a puo ha bahlahlobuwa ba sebedisitse diqotso di le jwalo:**

- Diqotso tse 6–7: se fane ka matshwao bakeng sa puo
- Diqotso tse 1–5: fana ka letshwao le 1 bakeng sa puo

ELA HLOKO:

- **Palo ya mantswe:**

- Batshwayi ba tlameha ho nnetefatsa palo ya mantswe a sebedisitsweng.
- Se ke wa hula matshwao haeba bahlahlobuwa ba sa bontsha palo ya mantswe a sebedisitsweng kapa haeba palo ya mantswe a sebedisitsweng e ngotswe e fosahetse. Ha palo ya mantswe e tlotse moedi o boletsweng, bala ho fihla palong ya mantswe e behilweng, ebe o emisa moo.

Mohlala

Puo	Polelo/Polelwana			Palo ya mantswe
Sesotho	Ke	a	tsamaya	3

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 10

KAROLO YA C: DIBOPEHO TSA PUO LE DITLWAELO TSA TSHEBEDISO YA PUO**POTSO YA 3: PAPATSO**

- 3.1 Re hatela pele. ✓ (1)
- 3.2 Tshebeletso ya ho banka ka founu. ✓ (1)
- 3.3 Pososelo e bontshang thabo ya bona e ka susumetsa moreki ya habilweng hore a ipone eka o tla nolofallwa ke bophelo kahoo o tla dula a thabile. ✓✓ (2)
- 3.4 Tjhelete e romelwang e fihla moo e romelwang kapele. ✓✓ (2)
- 3.5 Ba habile haholo batjha. Papatsong ho hlahella hore ditshebeletso tsena di reretswe batjha. ✓✓ (2)
- 3.6 Ditsotsi di ka ba le monyetla wa ho nkela batho ditjhelete tsa bona ka matshwephenene. ✓✓ (2)
- [10]**

POTSO YA 4: KHATHUNU

- 4.1 • Ke mosi o kubellang ka hodimo ho onto.
• Mmala o fetohileng wa kgoho. ✓ (1)
- 4.2 O tshwantsha setjhaba ✓ se shebellang ha tshenyeho e ja setsi empa se sa etse letho. ✓ (2)
- 4.3 Ke wa hore le setjhaba se na le ho shebella ha e mong a bolawa empa se sa hlokomele hore le sona se tla wela lemeneng lona leo. ✓✓ (2)
- 4.4 Ke hobane ya nomorilweng 2 ke moetapele ha ya nomorilweng 1 e le molatedi . ✓✓ (2)
- 4.5 Rona. ✓ (1)
- 4.6 Ke maikutlo a ho tsieleha. ✓ Batshwantshisi ba a bona hore ho na le ho hobe ho etsahallang mohahabo bona empa ba sa kgone ho thusa. ✓ (2)
- [10]**

POTSO YA 5: TEMA YA PROSA

- 5.1 Ho kopane banna ba baholo eseng bomamesana ✓ E kgetholla basadi ka hore ke batho ba fokolang ba sa kgoneng ho nahana. ✓ (2)
- 5.2 Ke maikutlo a ho ba le tjantjello ya ho lwanela naha ya habo ona. ✓ (1)
- 5.3 Ke wa ho bolaya ntle le qenehelo. ✓✓ (2)
- 5.4 Banna ba ne ba loha mano a ho sireletsa naha ya bona. ✓✓ (2)
- 5.5 Ke ho toboketsa moralo o tswileng matsoho wa tlhaselo. ✓✓ (2)
- 5.6 Thabo le Tebello ba bapala morabaraba ka dikgomo tsa majwe. ✓ (1)
- [10]**

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C: 30
MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 70